

Verslag informatieavond Skaeve Huse 22 februari 2023

Op woensdag 22 februari vond in de Ontmoetingskerk in Hart van Vathorst een informatiebijeenkomst plaats over Skaeve Huse, een woonvorm die onderdak biedt aan 8 tot 10 bewoners die niet in een gangbare woonvoorziening passen. De bijeenkomst in Hart van Vathorst is onderdeel van de verkenningsfase, waarin de gemeente Amersfoort een geschikte locatie zoekt voor de Skaeve Huse. Na een eerste quickscan kwam de Palestinaweg-Oost, net buiten Vathorst, als voorkeurslocatie uit de bus. Een eerdere inloopbijeenkomst in de wijk leverde ruim 200 vragen op, die eerst schriftelijk beantwoord werden en tijdens deze nieuwe informatiebijeenkomst mondeling werden toegelicht. Onder leiding van onafhankelijke gespreksleider Hans Etman was er verder de gelegenheid om vragen te stellen en dieper in te gaan op de onrusten en twijfels die bij omwonenden leven.

Grote opkomst en veel betrokkenheid

De informatieavond trok zo'n 100 belangstellenden, waarvan naast Amersfoorters een deel afkomstig was uit buurgemeente Nijkerk. De locatie die momenteel verkend wordt, ligt namelijk op steenworp afstand van de gemeentegrens. Naast geïnteresseerde bewoners zijn diverse raadsleden, gemeenteambtenaren en wijkagenten aanwezig. De aanwezigen luisteren naar de toelichting van Wethouder Astrid Janssen, projectleider Hazim Özçelik en Harro Koeleman van Kwintes Zorggroep, een organisatie die mensen met psychiatrische of psychosociale problemen begeleidt bij wonen. Ook Aizo Krikke van bewonersvereniging Belang van Vathorst krijgt het woord om de zorgen van de vereniging te uiten. De 4 sprekers spreken één voor één kort met gespreksleider Hans Etman, voordat de aanwezigen hun vragen kunnen stellen.

Wethouder Astrid Janssen bijt het spits af en spreekt haar dank uit voor de grote opkomst en betrokkenheid van de bewoners. Hun vragen geven inzicht in wat voor inwoners belangrijk is. Daarbij bedankt ze specifiek Belang van Vathorst, dat meewerkte aan de opzet en insteek van deze informatieavond. Ze erkent dat er nog veel te onderzoeken valt, zodra een eventueel positief besluit genomen is. En dat de hulp van inwoners en experts zal helpen bij deze verdere uitwerking.

Projectleider Hazim Özçelik is de volgende die op het podium wordt uitgenodigd. Veel vragen naar aanleiding van de vorige bijeenkomst gingen over de selectie van deze locatie in Vathorst als voorkeurslocatie. Özçelik licht toe dat de gemeente startte met een lijst met locaties waar mogelijk gebouwd kan worden. Deze locaties zijn vervolgens langs de criteria gelegd van het concept Skaeve Huse. Denk daarbij aan afstand tot andere bewoning of voorzieningen, of milieu-eisen voor een acceptabele woonomgeving voor de bewoners. Op basis hiervan bleven 3 locaties over, die in een quickscan verder zijn beoordeeld volgens een beoordelingstabel. De Palestinaweg-Oost bleef daarbij als voorkeurslocatie over.

In de zaal is na deze uitleg van Özçelik te merken dat niet iedereen het eens is met deze selectieprocedure. Gespreksleider Etman licht de mogelijkheid toe om hierna vragen te stellen. Rechtstreeks, door de hand op te steken, of door een vragenkaart in te vullen die in de hele zaal op de stoelen van aanwezigen gelegd zijn. De kaarten bieden de gelegenheid om anoniem vragen te stellen en worden daarnaast na de bijeenkomst als input meegenomen door de gemeente.

Vervolgens is het woord aan Aizo Krikke namens Belang van Vathorst. De belangenorganisatie is opgericht door een groep bewoners naar aanleiding van de ontwikkeling van de Skaeve Huse. Zij maken zich zorgen over deze ontwikkeling bij hen in de buurt. Het initiatief richt zich nu eerst op dit project, maar heeft de intentie om daarna verder te gaan, om ook op andere vlakken het belang van Vathorsters te verdedigen. Krikke snapt het initiatief van de Skaeve Huse, maar denkt dat dit niet de beste locatie is. Hij pleit voor een burgerforum, waarbij Amersfoorters wordt opgeroepen alternatieve locaties aan te dragen. Het gebrek aan transparantie waarom de andere locaties zijn afgefallen, stoort hem het meest. De belangrijkste vraag die hij daarom heeft, is hoe tot de drie locaties is gekomen voor de quickscan. Na het betoog van Krikke krijgt hij een applaus uit de zaal. Etman grapt daarop dat hij het mooi zou vinden als er deze avond voor iedereen geklapt wordt, ongeacht de inhoud. Een oproep waar nog regelmatig op de avond gehoor aan wordt gegeven.

Vervolgens nodigt hij als laatste spreker Harro Koeleman uit op het podium. Als zorgmanager bij Kwintes adviseert Koeleman in heel Nederland over Skaeve Huse-projecten. Zeven jaar geleden stond hij aan de wieg van de woonvorm in Hilversum, waardoor hij ervaring heeft uit de praktijk. Hij legt uit dat cliënten een strenge selectie ondergaan, voordat zij binnen de woongroep een huis toegewezen krijgen. De basis is dat iedereen in Nederland recht heeft op onderdak. De bewoners van Skaeve Huse in Hilversum zorgden gezamenlijk voor zo'n 150 meldingen van overlast per jaar, verdeeld over de hele gemeente. Sinds zij een woning hebben binnen het project, zijn dit nog maar enkele meldingen per jaar. Weliswaar zegt hij op het terrein van de Skaeve Huse zelf soms grijze haren te krijgen van de gebeurtenissen. Maar dat is voor de omgeving niet merkbaar, omdat alles zich concentreert binnen de contouren van het Skaeve Huse-terrein. Volgens Koeleman is de oorzaak van de afname van overlast te danken aan het feit dat bewoners iets te verliezen hebben. Ze hebben door Skaeve Huse een eigen woning. Een eigen plek, waar ze zichzelf kunnen zijn. Wanneer zij zich niet aan de afspraken houden, dreigen ze deze plek te verliezen. Het ergste wat hen kan overkomen en iets wat volgens Koeleman slechts eenmaal in zeven jaar tijd is gebeurd. Een bewoner had zich toen agressief gedragen naar medebewoners en zorgpersoneel.

Veel kritische vragen

Inmiddels heeft gesprekleider Etman al vele vragenkaartjes vanuit de zaal verzameld. Nu de verschillende betrokkenen hun verhaal kort hebben kunnen delen, opent hij daarom 'het vragenuur', waarbij de vragen grofweg samen te vatten zijn in de thema's veiligheid, transparantie van het proces en de locatiekeuze.

Op het gebied van veiligheid uiten verschillende vragenstellers hun zorgen over kwetsbare doelgroepen, zoals kinderen. Dat de beoogde locatie voor de Skaeve Huse nabij de scouting, recreatiegebied het Hammetje en de geplande speelweide liggen, baart bewoners onder andere zorgen. Dat de gemeente benoemt dat deze locaties volgens de afstandscriteria op genoeg afstand liggen, wordt door de zaal wel gehoord, maar stelt aanwezigen niet direct gerust. Omdat bewoners van Skaeve Huse in principe kunnen gaan en staan waar ze willen, vrezen aanwezigen dat zij juist naar locaties trekken waar kinderen spelen en scholieren fietsen. Koeleman legt uit dat deze bewoners vaak juist rust zoeken en drukke plekken liever zullen mijden dan opzoeken. Voorzieningen als camerabewaking, goede verlichting en een groene omheining moeten daarnaast zorgen voor een veilige omgeving. Daarbij benadrukken zowel hij als wethouder Janssen dat de precieze uitwerking van het zorgplan, waaronder ook de veiligheid van de locatie, nog meer onderzoek zal vragen. Dit zal pas plaatsvinden wanneer het besluit is genomen om het plan voor de Skaeve Huse aan de Palestinaweg-Oost nader uit te werken.

Vanuit de zaal worden zorgen uitgesproken over drugshandel rondom de Skaeve Huse. Beoogde bewoners kampen soms met verslaving en aanwezigen zijn bang dat drugsdealers zich in de toekomst rondom de Skaeve Huse zullen verzamelen. Wanneer Koeleman op deze vraag stellig antwoordt dat drugshandel verboden is, volgt gelach vanuit de zaal. Koeleman geeft aan de lach en het ongeloof te snappen, maar dat dit echt de feiten en regels zijn die gelden voor de bewoners. Drugshandel op het terrein is verboden en wanneer dit wordt opgemerkt door handhaving en zorg, of wordt gemeld door omwonenden, volgen altijd maatregelen.

Speciale aandacht in de zaal gaat uit naar de buurvrouw van de beoogde locatie, die van Etman rustig de tijd krijgt om haar voorbereide pleidooi te laten horen. Als directe buurvrouw uit ze haar zorgen over de ontsluiting van haar erf. Als de plannen op het noordelijke perceel doorgaan, zal zij met haar gezin altijd langs de woonlocatie moeten. Dit baart haar zorgen, omdat ze hierdoor potentieel opgesloten zit wanneer er iets gebeurt op het terrein van de Skaeve Huse. Ze benoemt het als een fuik waar ze inloopt en pleit voor een aparte ontsluitingsweg én herziening van de afstandsnorm. Deze is momenteel van terreiningang naar terreiningang gerekend, in plaats van huis-naar-huis. Ze wil in een prettige en veilige omgeving blijven wonen en vindt het opmerkelijk dat haar woning niet is meegenomen in de afstand tot bewoning. 'Niet alleen Vathorst is bewoning, wij zijn dat ook', stelt ze. Wethouder Janssen bedankt de buurvrouw voor haar bijdrage en erkent dat veilig thuiskomen en onderlinge afstand een criterium zijn voor goede vestiging van de Skaeve Huse.

Een ander terugkerend thema van kritiek en zorgen is het selectieproces van de beoogde locatie. De eerder uitgesproken vraag van Belang van Vathorst, dat onduidelijk is waarom opties van de grote lijst van locaties zijn afgefallen, komt onder andere terug. Net als een kritische vraag over de beoordelingscriteria tijdens de quickscan. Volgens de quickscan zijn plussen en minnen uitgedeeld in een beoordelingstabel, maar bewoners zetten vraagtekens bij de scores, omdat ze deze op sommige punten arbitrair vinden. Hoewel de gemeente hier tegenin brengt dat criteria vooraf vastgesteld zijn, nog voor er gekeken is naar locaties, is vanuit de zaal ongerustheid en soms zelfs ongeloof te horen. Het beeld bij sommigen heerst, dat de beslissing al genomen is. Al benadrukt de gemeente deze avond meerdere keren dat het college en de gemeenteraad hierover nog officieel moeten besluiten. Weliswaar is in het coalitieakkoord opgenomen dat er een woongelegenheden moet komen voor deze specifieke doelgroep, over de locatie is nog geen besluit genomen. Wel is de Palestinaweg-Oost na de quickscan nog de enige locatie die momenteel verkend wordt.

Ander geluid

Naast bezorgde en kritische bewoners, die deze avond de meerderheid van de vragen in de zaal stellen, is tussen de vragenstellers ook ruimte voor een ander geluid. Zo benoemt een vragenstelster dat 8 tot 10 personen op een wijk als Vathorst wel te hanteren moet zijn. Een andere spreekster wordt emotioneel wanneer zij benoemt dat de bewoners naar haar mening als grof vuil gezien worden. Ze werkte zelf eerder met verslaafden en vertelt dat deze mensen vooral op zoek zijn naar rust, zodat ze hun eigen leven kunnen leiden. Het gaat haar aan het hart dat hen door sommigen geen plek gegund wordt. Ook deze spreekster krijgt net als de vele kritische vragenstellers een luid applaus vanuit de zaal.

Ook handhaver Patrick komt als ervaringsdeskundige in de zaal aan bod. Al meerdere jaren komt hij als één van de handhavers op dagelijkse basis bij de Skaeve Huse in Hilversum. Hij erkent dat er echt wel eens overlast van de bewoners is, maar schat in dat deze overlast buiten het terrein van de Skaeve Huse eens per maand is. Door de goede contacten met politie en het optreden van zijn collega's wordt hier altijd snel op ingegrepen. Binnen 10 minuten is er iemand ter plaatse. Specifiek benoemt hij nog de drugsoverlast, die eerder genoemd werd tijdens de avond. Hij deelt zijn ervaring dat altijd wordt ingegrepen bij meldingen over drugs en dat hier echt streng op wordt toegezien.

Planning en afsluiting

Na ruim anderhalf uur aan vragen vanuit de zaal, geeft Etman nog één keer het woord aan de gemeente om toelichting te geven op het vervolg. Na deze verkenningsronde zal in het voorjaar een besluit worden genomen of Skaeve Huse wel of niet door zal gaan op deze locatie. Bij een positieve uitkomst, zullen conceptkaders worden vastgesteld. En dan zal ook duidelijk worden welke inspraak- en participatiemogelijkheden er komen in het vervolg van het proces. Wethouder Janssen geeft aan tevreden te zijn met deze avond, omdat de input zorgt dat het college een goed afgewogen besluit kan nemen. Ze benadrukt nogmaals dat de betrokkenheid van de buurt enorm wordt gewaardeerd en dat vragen ook na deze bijeenkomst nog van harte welkom zijn.

Hans Etman sluit vervolgens het plenaire gedeelte van de avond af. Een avond waar de betrokkenheid van veel Vathorsters te horen was in zorgen, kritische geluiden en een enkele steunbetuiging voor het initiatief. Na het slotwoord blijft een groot deel van de aanwezigen nog napraten. Na het plenaire gedeelte is hiervoor speciaal de gelegenheid gecreëerd, om met een drankje in de hand één op één aan betrokkenen vragen te stellen. De verdeelde geluiden geven aan dat het besluit voor de gemeente niet eenvoudig zal zijn en dat er bij de eventuele verdere planvorming nog hordes genomen moeten worden op gebied van veiligheid en vertrouwen.

Voor meer informatie over Skaeve Huse, kijk op: <https://www.amersfoort.nl/skaeve-huse>